

*Ріднокрай

ЩОБ ВОНИ БАЧИЛИ ВАШІ ДОБРІ ДІЛА...

(Продовження. Початок у №38 за 29 серпня ц.р.)

2. Я З ТВОЇМ ІМ'ЯМ ВМИРАЮ І В ТВОЄМУ ІМЕНІ ЖИВУ

Заголовком цього підрозділу стали рядки з твору видатного поета 60-их років Василя Симоненка, новітнього апостола нашої свободи, який у своєму вірші «Україні» писав:

Коли ноцями злоба небо красе
І крутить твою вроду вікову.
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

Бережниця в усі віки славилася українськими патріотами, які з ім'ям України вмирали і в її імені живуть. Про найвідоміших із них подальша моя розповідь - це о. Мартин Волков, Авенір Коломиєць, Теодозія Бриж, Антін Антончик, які жили не з України, а для неї.

Отець Мартин Волков, 1882 р.н. Син білоруського Полісся, закінчив учительську семінарію в Молодечому та вчительський інститут у Вільно, старшина УНР. Одружений з Тетяною Кульчинською, яка закінчила жіноче духовне училище в Крем'яниці, походила з відомого давнього волинського священничого роду.

Свою священничу висвяту о. Мартин отримав у Пінську. З його появою на парафії Різдва Пресвятої Богородиці у Бережниці розпочинається доба національного і релігійного відродження в містечку.

Отець Мартин Волков був обраний громадськістю Сарненщини послом (депутатом) до Польського сейму. І хоч служив тоді в храмі в м. Сарни, однак своє пастирське слово приділяв і парафіянам Бережниці. В газеті «Волинське слово» за 12 вересня 1937 року, яка виходила в Луцьку, знаходимо повідомлення, що посли до Польського сейму о. Мартин Волков, Степан Скрипник (пізніший перший патріарх Київський і всієї Руси-України Мстислав) прибули до містечка, щоб замість розгнітані поляками «Просвіти» закласти філію «Просвітянської хати». З часопису довідуємось, що головою філії обрано Мусія Юрчука, заступником - Марка Брижа, секретарем - Пилипа Дячка, скарбником - Гриця Никитюка, членами ради -

Якова Кидрука, Опанаса Йовця, Івана Дячка.

Будучи послом до сейму, о. Мартин Волков разом з іншими послами-українцями боронив святе українське православіє, а в м. Сарни, де з другої половини 1935 р. був він настоятелем Почаєво-Богородичного храму та благочинним округи, захищав нашу віру від місцевих московських білих чорносотенців, що окопались тут та вимагали у митрополита Діонісія, глави православної церкви в Польщі, усунення священика з парафії.

Криваві буревії Другої світової війни роз'єднали о. Мартин Волкова з його матушкою Тетяною Кульчинською, якій по війні довелося зазнати митарств за московських більшовиків, а о. Мартин - за польських шовіністів на теренах Польщі, де він опинився від 1942 р.

Авенір Коломиєць (1905-1946 рр.) народився у Бережниці в сім'ї адвоката. Близьке закінчив Волинську духовну семінарію в Крем'яниці та теологічний факультет Варшавського університету. На священство не пішов, натомість як журналіст і письменник друкуватися розпочав 1928 року в літературно-науковому віснику у Львові. Співпрацював в 1930 - 1933 рр. з прокомуністичним виданням Західної України «Нові шляхи», але швидко розчарувався в комуністичній ідеології, став на шлях національного відродження. Брав активну участь у житті «Просвіти» в Бережниці, всіх найважливіших заходах містечка, написав і видав цілий ряд прозових, драматичних, поетичних творів. Серед молоді містечка й дотепер популярні його поетичні слова, написані на меморіальній дошці:

І стхлілось промін'ят
Модерні кам'яниці
На стріхи і тини.
Своїє Бережницю...

Оселившись в 30-их роках у містечку, Авенір Коломиєць продовжує займатись літературною діяльністю. Його будинок був своєрідною хатою-читальнею, дискусійним клубом.

У роки німецької окупації співпрацював з газетою «Волинь», що її редагував Улас Самчук у Рівному; входив до складу редакційної колегії.

Помер на еміграції від туберкульозу на 42-му році життя в Зальцбургу (Ав-

стрія), де й похований.

Теодозія Марківна Бриж народилася в Бережниці у сім'ї свідомого українського патріота, учасника національно-релігійного відродження 20-30-х рр. минулого століття Марка Брижа. Закінчила Бережницьку школу, навчалась, жила і працювала у Львові. Автор численних художніх і скульптурних творів, пам'ятника Тарасові Шевченку в рідному селі; заслужений художник, скульптор України, щира українська патріотка, в душі якої ніколи не гас вогонь любові до рідного Полісся. Померла і похована у Львові.

Автор цих рядків довгий час листувався в 90-их роках з цією видатною жінкою-патріоткою, яка своїми творчими порадами допомагала відтворити ряд образів з історії рідної церкви. **Антін Антончик (1925-2001 рр.)** народився в Бережниці у селянській сім'ї, оstarбайтер. Закінчив Костопільське педучилище, українську філологію в Луцькому педінституті ім. Лесі Українки; вчитель рідної мови і літератури в Бережницькій середній школі, учасник дисидентського руху. Красзнавець, автор двох збірок, низки статей з історії ріднокраю, засновник красзнавчого музею в рідній школі, його доволі гнітний опікун, науковець, громадський завідувач.

Антін Хомич - головний ініціатор побудови пам'ятника Тарасові Шевченку в Бережниці до 150-річчя від дня народження Кобзаря.

Московсько-окупаційна влада впродовж десятиліть вела в брутальний спосіб війну з українським патріотом-дисидентом: звільняли з улюбленої праці, начіплювали ярлики, розповсюджували неправдиву інформацію; проїшш через обшуки, слідчі кабінети, суди. Але вистояв і не зломився. Добре був

знайомий з отцями Власієм, Никанором Пашкевичами, о. Мартином Волковим, пам'ятав і описав незабутні зустрічі із своїми земляками - учасниками національного церковного відродження 20-40-х років, національно-визвольного руху під керівництвом ОУН, в лавах УПА.

Моя перша зустріч, а по тому довше листування започатковані вже далеким 1994 роком. Того літнього ранку вперше відкрив для себе Бережницю і її визначних людей. Свідокію Матвію Курначевську-Яніцьку, Антона Антончика, його неповторну дружину, вчительку Ніну Яківну. Написані до мене листи-спогади, роздуми зберігаються у моєму фонді в архіві Волинської області. І по сьогодні мені пам'ятні зустрічі з Антоном Хомичем в Бережниці, в Луцьку своєю душевною щирістю, розмовами про минуле рідної землі, її видатних синів і дочок.

Цей короткий перелік не закінчується. До нього в часі влишуться нові імена, які будуть вічно жити в імені України.

**Володимир РОЖКО,
історик-архівіст. м. Луцьк.
(Далі буде).**

На фото: біля пам'ятника на могилі Антона Антончика в п'яту річницю його смерті.

*Статистика

БОРГИ ПОТРІБНО ВІДАВАТИ

Проблемною залишається ситуація із своєчасною виплатою заробітної плати працівникам підприємств області.

Аналіз стану виплати заробітної плати за 8 місяців цього року свідчить, що сума боргу змінювалася циклічно, через спади та підйоми: станом на перше березня, квітня, липня та вересня - зменшувалася, в інші періоди спостерігався її приріст.

За серпень цього року загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати зменшилася на 370 тис. грн. (на 2,7%) і станом на 1 вересня 2006 року склала 13,5 млн. грн. З неї 9,2 млн. грн. не виплатили своїм працівникам економічно активні, тобто діючі підприємства; 3,1 млн. грн. - підприємства-банкрути і 1,1 млн. грн. - економічно неактивні підприємства, які призупинили свою діяльність за попередні роки.

Найбільші обсяги загальної суми боргу припадають на міста Кузнецовськ (4,2 млн. грн.) і Рівне (3,1 млн. грн.) та Зарічненський (1,2 млн. грн.) район.

За серпень поточного року половина районів та м. Рівне зменшили обсяги заборгованості. Найбільші суми виплачені підприємствами м. Рівного (566 тис. грн.), Березнівського (99 тис. грн.) та Дубровицького (83 тис. грн.) районів. Зменшилися суми боргу працівникам підприємств Зарічненського, Сарненського, Здолбунівського, Рокитнівського, Острозького та Володимирецького районів.

Решта районів та міст обласного значення не змогли покращити ситуацію: борги зросли від 2,4% - у Костопільському районі, до 44,0% - у Млинівському районі.

У серпні цього року 555 тис. грн. повернено працівникам промислових підприємств, 169 тис. грн. - сільськогосподарським. Дві третини боргу видали-